

محمود خاقانی : | اوپک و ترامپ

محمود خاقانی*

از زمانی که رکس تیلرسون رئیس کل سابق شرکت اگزون موبیل از سمت وزارت امور خارجه کابینه ترامپ خارج شد به نظر میرسد که درباره بازار نفت پرزیدنت ترامپ و متحد او در اوپک عربستان سعودی دچار سردرگمی شده اند. از یک طرف آنها مایلند که قیمت نفت بالا باشد تا هم تولید شیل اویل و شیل گاز (نفت و گاز غیر متعارف) مقرون به صرفه باشد و هم اینکه پیشنهاد قیمت اولیه عرضه سهام آرامکو به بازار با قیمت خوبی توسط علاقه مندان خریداری شود.

اما، از سوی دیگر این نگرانی را دارند که ایران در حال حاضر با قیمت های فعلی می تواند درآمد خوبی داشته باشد و قیمت بنزین هم در آمریکا گران است. بنابراین، باید گناه قیمت بالای بنزین در آمریکا را بیاندازند گردن اوپک و ترامپ هم بگویند که می خواهد قیمت برای مصرف کننده آمریکائی پائین باشد و آل سعود هم با ماست. اینکه چرا روسیه دارد در این راستا با آمریکا و آل سعود همکاری می کند هنوز معلوم نیست. در این شرایط بازار قیمت ها به نفع درآمد های نفتی روسیه می باشد.

اما، برخی معتقدند که روسیه سعی دارد که نظیر چین که با برنامه ریزی و مذاکرات بین کره شمالی و آمریکا تاحدودی به ترامپ کمک کرد تا مسئله شرکت های الکترونیکی چینی در آمریکا را حل کند که کرد، روسیه هم پشت پرده مشغول گفتمان برای گرفتن امتیازی از آمریکا و دادن امتیازی به ازاء آن باشد.

طبیعی است که هم خانواده آل سعود و هم روسیه در این اندیشه باشند که جای خالی ایران در بازار نفت به دلیل تحریم های جدید

آمریکا را پر خواهند کرد و با قیمت پائین تر و فروش حجم بیشتر نفت خام کمبود در آمدها ناشی از سقوط قیمت بدلیل افزایش حجم تولید نفت خام جبران خواهد شد.

از سوی دیگر هند و چین به عنوان دو کشور عمده وارد کننده هم نگرانی هائی دارند و با هم مشغول مذاکره برای تاسیس گروه مصرف کنندگان عمده برای تاثیر گذاری در بازار علیه تولید کنندگان می باشند. به این معنی که در مواقعی با خریدن نفت خام موجب اشباع بازار و کاهش قیمت ها شوند. چین با انبار کردن 700 میلیون بشکه نفت خام در ماه مارس 2018 بازار بورس نفت شانگهای را راه اندازی کرد که معاملات نفت خام در این بازار با پول چین انجام می گیرد.

در واقع چین راهی را رفت که حدود دو دهه قبل در دولت هفتم و هشتم مهندس زنگنه فکر آن را کرده بود و با تعیین گروهی برای مطالعه بورس بین المللی نفت ایران در جزیره کیش برنامه ای برای این روزها داشت که متاسفانه در دولت نهم و دهم تغییر مسیر داد، معطل ماند و نشد. در آن روزگار روزنامه های آمریکائی نوشتند که چنانچه ایران در این راستا موفق شود خطری جدی برای دلار و اقتصاد آمریکا به وجود خواهد آمد.

برخی دیگر معتقدند که اصلاً "اوپک نقش مهمی در بازار بازی نمی کند و باسیاسی شدن اوپک و بازار نفت ما شاهد دوران تازه ای در بازار های بین المللی نفت هستیم. آمریکا همانطور که در رابطه با ایران قابل لمس است از دلار و تحریم های دلاری و نفتی نظیر سلاح های شیمیائی و حتی هسته ای علیه مردم ایران استفاده می کند. شاید حمله ترامپ به اوپک در چارچوب برنامه ای سیاسی و جدید است که بطورکلی اوپک از هم پاشیده شود.

در دوازدهمین همایش بین المللی انرژی که در پژوهشگاه نیرو برگزار شد روزچهارشنبه 30 خردادماه این نظریه مطرح شد که هم در داخل ایران و هم در خارج باید بازار نفت ، گاز و انرژی غیرسیاسی شود و به اقتصاد انرژی توجه شود. این نظریه هم مطرح شد که ایران می تواند در چارچوب یک دیپلماسی انرژی نوین مبتکر یک انقلاب انرژی و معرفی سکه انرژی برای تعریف ارز جدیدی به منظور دلار زدائی بازار نفت و گاز باشد.

یکی از سخنرانان با اشاره به مشکلات اقتصادی آمریکا گفت وضع دلار و اقتصاد دلاری نظیر فردی است که مثلاً "در یک تصادف اتومبیل مجروح

شده است. زخم های ظاهری او درمان شده اند. ولی از سال 2008 که بحران شکستن اعتبارات بانکی در آمریکا شروع شد تاکنون اقتصاد آمریکا دچار خونریزی داخلی است و به همین دلیل پرزیدنت ترامپ سعی دارد جلوی واردات به آمریکا گرفته شود تا به بدهی های خارجی آمریکا که از بیست تریلیون در حال فراتر رفتن است کمتر شود و یا با وضع تعرفه های بیشتر بتواند از شرکاء اقتصادی اش امتیازاتی بگیرد.

در هرحال خاندان آل سعود و متحدان عربستان در اوپک دارند تیشه به ریشه اوپک و آینده خودشان می زنند و باید خوب فکر کنند که اجرای دستور ترامپ آنها را به مسیری خواهد کشاند که برای شان جز پشیمانی ثمری در برنخواهد داشت. ترامپ که زیر تعهدات برجامی آمریکا زد، به سازمان ملل پشت کرد و بچه ها را برای برده داری از والدین شان جدا می کند به آنها هم رحم نخواهد کرد. آنها به یاد بیاورند که اوپک با ابتکار ایران و ونزوئلا در عراق برای مبارزه و مقاومت در برابر فشار های سیاسی دولی نظیر ترامپ به منظور حفظ منافع اقتصاد انرژی کشورهای عضو اوپک در 1960 میلادی پا به عرصه وجود گذاشت.

اینکه برای آنها بهتر است که با فشار های سیاسی ترامپ و جنگ اقتصادی و دلاری ترامپ با کشوری که عضو اوپک می باشد مقاومت و مبارزه کنند. آنها نباید از تحریم نفتی و دلاری ایران خرسند باشند بلکه آنها باید در اتحاد با ایران برای بقای اوپک و مقاومت اوپک در برابر ترامپ همکاری کنند. زیرا، آینده آنها بهتر تضمین خواهد شد.

*** کارشناس بین المللی انرژی**